
Rigmor Persson
Essunga folkbibliotek
rigmor.persson@essunga.se
2010

PocketChock

Essunga kommun är en liten landsortskommun med ca 5 600 invånare och i centralorten Nossebro finns kommunens bibliotek och 6-9skola för ca 300 elever. Essunga folkbibliotek är ett integrerat skol- och folkbibliotek i samma byggnad som 6-9skolan och ett stenkast från övriga skolverksamheter i Nossebro. Liksom det är nära till skola är det också nära till centrum. Det finns en entré för allmänheten och en entré direkt från skolan, och att samsas unga och vuxna i biblioteket är en självklarhet. Det finns en lång tradition av integrerat bibliotek och en plan där barnen tidigt introduceras på biblioteket. BVC-gruppen har föräldraträff på biblioteket, 4-åringarna får ett presentkort på en bok att hämta ut tillsammans med sin förälder och 6-åringarna kommer med sin klass och får sitt första lånekort och en introduktion till biblioteket. Därefter är det en kontinuerlig kontakt mellan skola och bibliotek och eleverna vet att de måste ta hänsyn till övriga låntagare under skoltid, och detta är något som fungerar mycket bra.

När eleverna blir äldre går man inte klassvis, utan var och en lånar på egen hand, och då är det en del som inte lånar något alls, fastän de skulle uppskatta biblioteksböckerna. Ett hinder är lånekortet som vi kräver ska finnas med vid lån. Några uppmanas hemifrån att inte låna böcker eftersom de får påminnelser om de inte lämnar tillbaka i tid. Eleverna är inte så vana att välja böcker och ge boktips till jämnåriga. Alla känner heller inte till hur en nätbokhandel fungerar och i vår kommun finns ingen bokhandel. Många ungdomar är flitiga att publicera sig på olika sätt på webben, men det finns också väldigt många som inte gör det alls.

Vi hade tidigare provat olika sätt att jobba läsfrämjande tillsammans med skolan, t ex genom bokpresentationer av olika slag och genom att klasser alternerar om att presentera boktips på en speciell plats i biblioteket. PocketChock presenterades som ett förslag i Elevrådet, Ungdomsfullmäktige och i skolans lärarlag, och här tyckte man att det var en bra idé att utveckla. Elevrådet och Ungdomsfullmäktige bidrog med pengar till projektet och vi skrev också en ansökan till Kulturrådet om bidrag för att utveckla detta treårsprojekt som vi kallar PocketChock, och den beviljades. I maj 2009 startade vi projektet.

En grundförutsättning är elevernas delaktighet och samverkan mellan skola och bibliotek. En god dialog mellan bibliotek och elevråd och personalen på skola och bibliotek är grundläggande. Vi vill få eleverna på vår 6-9skola mer intresserade av litteratur genom att göra böckerna lättillgängliga, få med eleverna i urvalsprocessen och få dem att tipsa andra och

tycka till om böcker de läser. Vi vill också få dem mer medievana, både genom att ta del av andras information om böcker på webben och själva vara delaktiga där.

Metod och genomförande

I slutet av maj väljer ungdomarna i klass 6-8 varsin pocketbok under ledning av sin svensklärare. Vid detta tillfälle tar man upp olika genrer och olika författarskap. Man får också upptäcka utbudet av böcker i en nätbokhandel och hur man handlar där. Varje elev noterar sin valda bok på en klasslista som sedan lämnas till biblioteket innan de går på sommarlov. Vissa elever får en Daisy-skiva som komplement till sin valda bok. Biblioteket gör en beställning av böckerna, förser dem med PocketChock-dekal och fördelar böckerna i lådor till respektive klass. Varje bok har då en liten lapp med namn på den elev som har valt boken. På första skoldagen i augusti får varje elev i klass 7-9 sin valda bok, och nu kan läsningen komma igång. Klass 6 har ett något annorlunda upplägg och kommer till biblioteket på introduktion. Där lånar de bibliotekets böcker och PocketChock-böcker väljer de först i oktober. Det finns drygt 300 aktuella pocketböcker till hands, och lånekort och lånetid är inget hinder för böcker inom projektet PocketChock, då dessa cirkulerar fritt bland eleverna utan registrering. Lästa böcker har cirkulerat mellan eleverna och även lämnats i en slags ”PocketChock-bar” på biblioteket.

Under hösten arbetade vi med kommunens IT-avdelning för att hitta ett smart sätt att skapa en litteraturblogg för eleverna. Vi hade diskussioner med Elevråd och lärare hur vi skulle kunna göra den på bästa sätt. Vi ville också få eleverna att prova nya sätt att blogga på. I bildsalen finns t ex en liten provisorisk studio riggad, där man kan spela in sitt inlägg på film, som sedan läggs ut på bloggen, www.pocketchock.se. Bloggen öppnades i november.

Upstarten med inlägg på bloggen gjordes i några fall med vår bibliotekarie Anna på plats i skolsalen tillsammans med undervisande lärare. I övriga fall lades inläggen in med enbart läraren på plats. För att stimulera bloggandet har vi utlottningar av priser till alla som gjort blogginlägg. Elevrådet var med i diskussionen och de föreslog presentkort på Ginza, där de kan köpa valfri film eller bok och presentkort till vår lokala biograf. Dessa delas ut på Arbetslagssamlingar i aulan då positiva händelser i skolarbetet uppmärksammas.

För att marknadsföra projektet har vi tagit fram en logotyp som vi använder. Vi tryckte upp självhäftande dekaler till våra pocketböcker, affischer och bokmärken. Sedan ville vi lansera bloggen på något sätt, och då föreslog eleverna blyertspennor, och så blev det. När det är terminsstart får alla en blyertspenna med reklam för bloggen.

Resultat och diskussion

Under hela läsåret har personalen på biblioteket och i skolan haft en dialog, och vi ser att vi kan dra lärdom av detta och få bättre förutsättningar. Personal från biblioteket har medverkat vid ämneskonferenser och skolans personal har sökt upp bibliotekspersonalen mer spontant i biblioteket. Därutöver har det varit mailkontakter. Det har varit väldigt roligt att se hur eleverna i Elevrådets styrelse har varit involverade. När de ska ha styrelsemöte brukar ordföranden komma förbi och fråga om jag har något på hjärtat att diskutera med dem.

PocketChock har varit en återkommande fråga och elevrådsrepresentanterna verkar stolta över att de har varit med hela vägen från idé till handling. Att två närliggande verksamheter som skola och bibliotek har ett gemensamt projekt är en bra grund för ett gott samarbetsklimat. Genom detta får man förståelse för varandras verksamheter och yrkeskunnande.

Att göra inlägg på bloggen gick inte lika lätt som vi hade trott. Tyvärr hade skolan problem med trög Internetförbindelse förra läsåret, men detta åtgärdades under våren. Men det var inte enbart tekniska problem i initialskedet. Det handlade också mycket att få in bloggandet som en naturlig del i skolarbetet. Om eleverna upptäcker att det är enkelt att skriva ner reflektioner om boken kan detta bli en vana även på fritiden för en del elever. Ett alternativ är också att ge eleverna i hemuppgift att lämna ett inlägg på bloggen, eftersom de flesta nuförtiden har tillgång till Internet i hemmen. Detta har ännu inte provats i någon större utsträckning bl a beroende på att alla ungdomar inte är så duktiga på rutinerna i bloggandet som man kan tro. Hittills har det också varit sparsamt med seriösa kommentarer. Det är tydligt att projektet även motiveras av den anledningen att elevernas datavana och förmåga till interaktivitet via Internet förbättras.

Skolans lärare tyckte att det fungerade bra med introduktionen av nätbokhandeln och lade in momentet på ett naturligt sätt genom att tala genrer och författare. Det var motiverande för eleverna att ta del av utbudet när de visste att de skulle göra ett personligt val av bok. Vår bibliotekarie som gjorde beställningarna kunde se att titlarna som ungdomarna efterfrågade inte alltid var de förväntade. Det var intressant att ta del av elevernas egna val. På sikt räknar vi med att eleverna ökar sin kännedom om litteratur och mer aktivt efterfrågar de böcker de vill ha på vårt bibliotek. Det blev en bra uppstart i de klasser som hade bokat datorer till eleverna och kom i gång tillsammans med bibliotekarien. Det var även intressant för Anna att möta eleverna i klassrummet istället för i biblioteket. Eleverna på skolan har inte tillgång till personliga datorer, utan en klassuppsättning bokas och tas med till klassrummet. Detta försvårar möjligheten till spontana inlägg. Eleverna och även lärarna har uppskattat att eleverna har haft så gott om lättillgänglig litteratur omkring sig. På biblioteket förväntade vi oss en liten minskning i lånestatistiken när vi introducerade projektet och erbjöd så många attraktiva titlar utanför vårt registrerade bestånd. Detta visade sig dock inte påverka negativt, utan vid årets slut kunde vi notera fler utlån än året före.

Genom PocketChock hoppas vi stimulera läsintresset och få ungdomar att upptäcka den kraft som finns i litteratur. Att formulera och delge andra sina tankar och att ta del av andras reflektioner är en värdefull del. Det lustfyllda med läsandet poängteras, men vi vill också utveckla språket genom litteraturen. En god språkutveckling främjar den personliga utvecklingen och är en gåva för livet. En läsvan elev har också lättare att klara studier, och läsning av skönlitteratur blir därigenom ett medel för god måluppfyllelse i skolans alla ämnen.